

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ภาคตะวันออก

อัมพร วิชกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2549

ISBN 974-502-708-1

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อัมพร วิชกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

.....ประธาน

(ดร. ภารดี อนันต์นาวิ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธร สุนทรายุทธ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

.....ประธาน

(ดร. ภารดี อนันต์นาวิ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธร สุนทรายุทธ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่.....4.....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถจาก ดร.ภารดี อนันต์นาวิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ กรรมการที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุริย์ คุณแม่จิม ณรงค์ศรี ที่ให้ข้อคิดและข้อเตือนสติในครั้งที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ในเรื่องของความอดทน ความขยัน ความพยายาม และที่สำคัญเรื่องการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่จะนำพาชีวิตให้ประสบความสำเร็จ สิ่งเหล่านี้ได้ปลูกฝังอยู่ในจิตใจของลูกอยู่ตลอดเวลา และพี่ ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในระหว่างกำลังศึกษา และขอขอบคุณ คุณไพโรจน์ วิชากุล และลูก ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจตลอดเวลาจนผู้วิจัยมีความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และสำเร็จการศึกษาในที่สุด

อัมพร วิชากุล

47990678: สาขาการบริหารการศึกษา: กศ.ม (การศึกษามหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: ความทุ่มเทในการทำงาน/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก

อัมพร วิชากุล: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก (THE AFFECTING FACTORS ON THE PERSONS JOB INVOLVEMENT OF THE OFFICE OF EDUCATIONAL SERVICE AREA IN EASTERN REGION) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวิ, กศ.ด., ธร สุนทรายุทธ, Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด., 136 หน้า. ISBN 974-502-708-1

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความทุ่มเทในการทำงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยศึกษาจากตัวแปรปัจจัยชีวสังคมของข้าราชการ ด้านเพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ลักษณะงาน และคุณภาพชีวิตการทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก จำนวน 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ระหว่าง เพศชาย กับ เพศหญิง วุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป กับ ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ลักษณะงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุมาก กับ อายุน้อย สถานภาพสมรส กับ โสด รายได้มาก กับ รายได้น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ปัจจัยชีวสังคม ด้านเพศหญิง สถานภาพสมรส ลักษณะงาน และคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ และยุติธรรม สามารถสร้างสมการพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ได้ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 31.30 เปอร์เซ็นต์ ดังสมการในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.282 + .191(X_{14}) + .147(X_{19}) + .171(X_7) + .082(X_{12}) + .125(X_4) + .101(X_1)$$

$$\hat{Z}_Y = .288 Z_{X_{14}} + .229 Z_{X_{19}} + .148 Z_{X_7} + .125 Z_{X_{12}} + .124 Z_{X_4} + .102 Z_{X_1}$$

47990678: MAJOR EDUCATION ADMINISTRATION;

M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORDS: A JOB INVOLVEMENT/ THE OFFICE OF EDUCATIONALSERVICE AREA

AMPORN VICHAKUL: THE AFFECTING FACTORS ON THE PERSONS JOB

INVOLVEMENT OF THE OFFICE OF EDUCATIONAL SERVICE AREA IN EASTERN REGION. THESIS

ADVISORS: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., AND PAIRATANA

WONGNAM, Ph.D. 136 P. ISBN 974-502-708-1

The purpose of this research was to investigate the factors affecting job involvement among officials in the eastern regional office of educational services. The variables included each individual's background, gender, age, income level, marital status, level of education, the work itself and the quality of life.

The subjects participating in this study were 296 division heads from the eastern regional office of educational services. The instrument used in this research was the 5 level rating scale questionnaire. Statistics used in this study were percentage, mean score, standard deviation, Pearson product Moment Correlation, coefficient, One-way ANOVA and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the study were as follows:

1. The job involvement of government officials in the eastern regional office of educational service was rated at a high level.
2. The Quality of work life of government officials in the eastern regional office of educational service was rated at a high level.
3. When comparing the job involvement among government officials in the eastern regional office of education services, it was found that there was a non - significant difference in the variables of gender, level of education, and work itself. However, significant differences in age, marital status and income level were found at the level of significance of .05
4. There was a positive correlation between quality of life and job involvement of the government officials in the eastern regional office of education service at the level of significance of .05
5. The predicting factors of marital status, work itself, and quality of life of females together with the development of individual qualifications of social relevance and adequate and fair compensation. contributed to 31.30% of the predicting factors for job involvement among officials of the eastern regional office education services. The equations in the form of raw scores and standard scores were as follows:

$$\hat{Y} = 2.282 + .191(X_{14}) + .147(X_{19}) + .171(X_7) + .082(X_{12}) + .125(X_4) + .101(X_1)$$

$$\hat{Z}_y = .288 Z_{X_{14}} + .229 Z_{X_{19}} + .148 Z_{X_7} + .125 Z_{X_{12}} + .124 Z_{X_4} + .102 Z_{X_1}$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
สภาพการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	13
โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	17
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	24
คุณภาพภาพชีวิตของการทำงาน.....	26
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความทุ่มเทในการทำงาน.....	38
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
- งานวิจัยภายในประเทศ.....	57
- งานวิจัยต่างประเทศ.....	60

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	66
การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	85
การอภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก.....	115
ภาคผนวก ข.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามจังหวัด จำนวนและ เขตพื้นที่การศึกษา.....	65
2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยชีวิตสังคมของข้าราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ วุฒิการศึกษา ลักษณะงาน.....	73
3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	75
4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความทุ่มเทในการทำงานของ ข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	76
5 เปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ เพศ.....	77
6 เปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ อายุ.....	77
7 เปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ สถานภาพ.....	78
8 เปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ รายได้.....	78
9 เปรียบเทียบความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ วุฒิการศึกษา.....	79
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลักษณะงาน.....	79
11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานแต่ละด้าน กับ ความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	80

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 อำนาจพยากรณ์ จากตัวแปรปัจจัยชีวิตสังคม และคุณภาพชีวิตการทำงาน ที่ใช้ในพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ภาคตะวันออก.....	81
13 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (b , β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ตัวพยากรณ์ ($S.E.b$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์ ($S.E.est$) และค่าคงที่ (b_0) ของการพยากรณ์ในรูป คะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ($\bar{z}$)	82
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของ ข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก.....	83
15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก.....	133
16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับความทุ่มเทในการทำงานของ ข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก.....	135

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	8
2 โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	18

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University